

4. Оніщенко Н. Принцип законності: природа та сутність в умовах демократичних змін. *Віче*. 2012. № 12. С. 2–4.

5. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип демократичної та правової держави. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 24. С. 365–371.

6. Поняття, властивості та принципи адміністративної відповідальності. URL: https://arm.№aiau.kiev.ua/books/adm-vidpov/pages/rozdil_1.html.

7. Постанова ВРУ Про звернення ВРУ до ООН, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ про порушення прав і свобод людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі від 17.03.2015 № 257-VIII. URL: <http://zakon№5.rada.gov.ua/laws/show/257-19>.

8. Практика Європейського суду з прав людини у здійсненні правосуддя: вимоги щодо якості закону та юридичної визначеності. URL: https://ukrai№epravo.com/i№eter№atio№eal_law/europea№_court_of_huma№_rights/tua№khy№a-zhvustyemfe.№esgs-ftsets-i-tuav-oyueyry-ts-iekmfryerkr-tuavsfseeya-vypsgy-ses-ya№sfkhk-ia№es/.

9. Ткаченко Ю. В. Конституційна законність як принцип конституційного ладу. *Форум права*. 2010. № 4. С. 875–883.

Ковтун Альона Михайлівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Симоненко Н. О.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ МЕДИЧНИМ АБО ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ

Правові питання медичної науки і практики ніколи не виходили з поля зору правознавців. Кримінальна відповідальність медичних працівників є і буде дискусійною, оскільки вона зачіпає не лише правовий, а й медичний аспекти. Останнім часом в Україні вельми гостро постало питання про якість медичних і фармацевтичних послуг, що надаються співробітниками відповідних установ МОЗ України у ході здійснення ними своїх професійних обов'язків, адже генезис даної проблеми пов'язується насамперед із загальним падінням рівня професійної майстерності працівників медичної галузі. Такий стан справ,

з одного боку, характеризує, а, з іншого – свідчить про активне зростання, зокрема, випадків невиконання чи неналежного виконання професійних обов'язків медичними або фармацевтичними працівниками.

Кримінальні правопорушення, вчинювані у зв'язку з наданням медичної допомоги, посягають на найбільш значущі блага людини – її життя і здоров'я, які відповідно до ст. 3 Конституції України є найважливішими соціальними цінностями. Забезпечення кримінально-правовими засобами охорони життя і здоров'я людини, будучи реалізацією вимог ст. 49 Конституції України, є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави [1].

Кримінальні правопорушення, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, які вчинюються у сфері медичного обслуговування, та кримінальна відповідальність за них визначені в чинному Кримінальному кодексі України, а саме в Розділі II «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи». До цих кримінальних правопорушень відносяться: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131); розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної хвороби (ст. 132); незаконне проведення абортів (ст. 134); незаконна лікувальна діяльність (ст. 138); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139); неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140); порушення прав пацієнта (ст. 141); незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142); порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ст. 143); насильницьке донорство (ст. 144); незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145) [2].

Зробимо основний акцент на ст. 140 КК про неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення полягає в невиконанні або в неналежному виконанні медичним або фармацевтичним працівником своїх професійних обов'язків внаслідок недбалого до них ставлення. Під невиконанням слід розуміти невчинення певних дій, які слід було вчинити під час лікування (фактично йдеться про виконання законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, зокрема протоколу лікування певного захворювання, що визначає конкретну послідовність дій). Доведенню підлягає факт обізнаності медичного працівника із цими нормативними актами й наявність відповідної кваліфікації. Фактично, невиконання – це відмова від госпіталізації хворого, який потребує невідкладної

медичної допомоги, відмова в проведенні оперативного втручання, залишення хворого без належного нагляду [3].

За період січень-вересень 2021 р. зареєстровано 524 кримінальних правопорушень, які були кваліфіковані за цією статтею, із них 136 закрито на підставі відсутності складу кримінального правопорушення або події кримінального правопорушення. Слід зазначити, що згідно з даними Єдиного державного реєстру судових рішень, за останні 10 років у судах різних інстанцій було розглянуто лише 135 кримінальних проваджень, які відкриті за ст. 140 КК України. Найбільша кількість обвинувачень висунута акушерам-гінекологам (близько 30 %), хірургам (близько 23 %), терапевтам (12 %), анестезіологам (11 %). Цікаво, що із цих 135 кримінальних проваджень, які відкриті за ст. 140 КК України і надійшли до суду, щодо 109 осіб вину обвинувачених доведено, стосовно 8 осіб винесено виправдувальні вироки, стосовно 18 осіб провадження повернуто на додаткове розслідування. Зі 109 осіб, вину яких доведено, 80 осіб звільнено від кримінальної відповідальності (амністія, закінчення строків давності, зміна обстановки, примирення винного з потерпілим, передача особи на поруки), а реально засудженими були лише 29 осіб [4].

Такі статистичні дані неприємно вражають і ще раз підкреслюють, що санкції до таких працівників, які неналежно виконують свої обов'язки, повинні бути більш жорсткішими, адже це, в першу чергу, стосується найціннішого- нашого життя та здоров'я.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141. URL: <http://zakon.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Науково-практичний коментар до ст.140 ККУ адвоката Прокопенко Вадима. URL: <http://www.jurists.org.ua/criminal-law/1791-Naukovo-praktichnyi-komentar-do-st-140-kriminalnogo-kodeksu-ukrayini.html>.
4. Всеукраїнське професійне юридичне видання «Юридична Газета» / Ігор Караваєв «Лікарська помилка чи професійна халатність?» URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/medichne-pravo-farmaceutika/likarska-pomilka-chi-profesijna-halatnist.html>.